

# VROUWEN IN AFGHANISTAN EN 1325 (deel 2)

**O**p 31 oktober 2000 nam de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties de resolutie 1325 aan. Daarin staat in artikel 1: *Roept Lid-Staten met klem op zorg te dragen voor een grotere vertegenwoordiging van vrouwen op alle besluitvormingsniveaus binnen nationale, regionale en internationale instellingen en organismen die zijn belast met het voorkomen, beheersen en beslechten van conflicten. Dat is een mooi voornemen, maar nu nog de uitvoering daarvan. In Nederland is het Nederlands Actieplan 1325 ondertekend.*

In artikel 8 van de resolutie 1325 staat: *.... met bijzondere aandacht voor onder meer: de speciale behoeften van vrouwen en meisjes bij terugkeer en vestiging in hun vaderland, bij hun reïntegratie en bij wederopbouwprojecten na conflicten*

## **Maar hoe gaat het in Afghanistan?**

Een enkele keer doen vrouwen mee aan vredesonderhandelingen en besluitvorming op lokaal nivo. Er waren 3 vrouwelijke ministers benoemd in 2002 en er zaten 68 vrouwen in het parlement in 2003.

Van de vrouwelijke ministers is er nog slechts één over (die voor het Ministerie voor Vrouwenzaken) en zijn er al acht vrouwen uit het parlement verdwenen. Om verschillende redenen zijn ze uit de regering en parlement gezet. Bekend is dat één van hen uit het parlement is gezet, omdat zij het waagde kritiek te hebben op het gewelddadige gedrag van mannelijke leden in het verleden.

De vrouwen hebben duidelijk hun inbreng, maar de praktijk is dat de man-

nen niet naar hen luisteren. Ook de minister voor Vrouwenzaken heeft nauwelijks invloed in de regering en heeft geen budget.

## **Er zijn veel cruciale problemen.**

- 1) Slechts enkele vrouwen mogen werken. Ze moeten (volgens de cultuur) toestemming hebben van hun echtgenoot, vader of broer. Het zijn de hoog opgeleide mannen die die toestemming geven. Voor weduwen beslist de schoonfamilie daarover.
- 2) Niet alle beroepen zijn toegankelijk voor vrouwen, een criterium is dat het werk binnenshuis moet zijn. Dus kantoorwerk en verpleging zijn mogelijkheden. (Ik heb nog nooit een vrouw als verkoopster gezien in een winkel, ook niet een winkel voor dameskleding om maar wat te noemen.)
- 3) Niet alle meisjes kunnen naar school omdat ze geen toestemming krijgen van vader of broer, of omdat er geen school in de buurt is. In de steden, zoals Kabul, Herat, Masar I Sharif,

gaat ongeveer de helft van de meisjes naar school. Van de hele bevolking is 80% van de vrouwen analfabeet. De meisjes die wel naar school gaan, moeten hun opleiding bijna altijd beëindigen zodra ze trouwen.

Zo rond hun 16e in de stad, op het platteland op hun 14e.

- 4) Vrouwen hebben geen bezit. Ze mogen niet erven. Wel volgens de nu geldende grondwet, maar niet volgens de al eeuwen heersende cultuur. Ook over hun verdiende salaris kunnen ze niet zelf beschikken, het is inkomen voor de man, de vader of de broer.
- 5) De meeste gezinnen zijn groot. Er is geen enkele vorm van kinderopvang. Ook dat is een grote belemmering voor vrouwen om te kunnen werken. Soms wil een (vrouwelijk) familielid op de kinderen passen, maar de meeste vrouwen hebben hun handen vol aan hun eigen huishouden en kinderen.

Als je geen bezit hebt en je niet kunt lezen en schrijven, heb je weinig middelen om macht uit te oefenen. Ook niet om de rechten, die je hebt volgens de grondwet, af te dwingen.

De patriarchale samenleving is een enorme hobbel om te nemen.

### **Wat hebben de vrouwen in Afghanistan nodig?**

- Om te beginnen heel veel support vanuit andere landen. Uitwisseling met vrouwen uit andere landen die met gelijksoortige problemen worstelen kan helpen.
- Daarnaast is training nodig over hoe invloed te krijgen in officiële orga-

nen en hoe de aandacht op te eisen zodat er ook naar je geluisterd wordt.

- Er is een sterke vrouwenbeweging nodig om de vrouwenrechten te realiseren. Daarvoor is ondersteuning nodig, ook in financiële zin. Er zal veel werk moeten worden verzet om de mannen er van te overtuigen dat vrouwen wel degelijk iets hebben te bieden bij de opbouw en het functioneren van het land.
- Omdat het merendeel van de bevolking analfabeet is, zal de voorlichting via radio en televisie moeten plaats vinden. Het opzetten hiervan kost veel geld. Vrouwen hebben niet de macht en het geld om dit voor elkaar te krijgen. Hulp van buitenaf is hiervoor onontbeerlijk.
- Er zal werkgelegenheid moeten worden gecreëerd. Ook daarvoor is veel geld nodig en dat zal vanuit het buitenland moeten komen, want in Afghanistan is het er niet.

### **Wetten.**

Een kleine groep vrouwen in Afghanistan probeert, samen met het Ministerie voor Vrouwenzaken en met enkele vrouwen-netwerken, de situatie van vrouwen te veranderen en daarmee de uitvoering van resolutie 1325 te bevorderen. Het probleem is dat vrouwen dit werk alleen kunnen doen als ze onafhankelijk zijn, of als de echtgenoot het goed vindt. Dat zijn de redenen dat de groep nu nog klein is.

Wetten die deze groep wil aanpakken zijn onder meer:

- a) In Afghanistan is een wet met betrekking tot geweld tegen vrouwen.

Maar vanwege de cultuur in deze mannensamenleving wordt deze wet (bijna) nooit gehandhaafd. Hij zal zodanig moeten worden aangepast en veranderd dat geweld tegen vrouwen wel kan worden bestraft.

b) Ook de wet op recht op bezit en op het erfrecht zal moeten worden aangepast. Pas als vrouwen bezit kunnen hebben, kunnen ze opkomen voor eigen rechten. Hieronder valt ook het recht op werk en een inkomen.

c) De huwbare leeftijd moet omhoog gaan naar 18 jaar.

Kortom: In een land als Afghanistan heeft de emancipatie, en daarmee het deelnemen aan de opbouw van het land, zoals verwoord in de resolutie 1325, nog een heel lange weg te gaan.

En morele en geldelijke ondersteuning van buitenaf kan heel veel helpen.

*Janny Beekman*



*Afghaanse weduwen wachten in Kabul op voedselpakketten van CARE International, een van de hulporganisaties die vanuit Kabul opereren.*

*Foto Volkskrant*